

EGYES FOGLALKOZTATÁSI KÉRDÉSEK

- A munkanélküliek (KSH) és a nyilván-tartott állás keresők (Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat) száma nem azonos, de trendjük együtt mozog.
- A munkanélküliségi ráta a munkanélkülieknek a gazdaságilag aktív népességen belüli arányát mutatja (15-74 évesek). 2013. június-augusztusi adatok szerint a magyar munkanélküliség 9,9 százalék.
- Passzív munkanélküli az a személy, aki gazdaságilag inaktív, szeretne dolgozni, de már nem keres munkát, mivel foglalkoztatását reménytelennek látja.
- A munkaerő-tartalékkal (inaktív, de dolgozni kívánó) együtt számított munkanélküliség 14 százalék lenne Magyarországon.
- Az állás keresőknek mintegy 10 százaléka részesült állás keresési járulékbán.
- Az Európai Bizottság által javasolt új foglalkoztatás-politikai és szociális eredmény-tábla a társadalmi válsághelyzetek kialakulásának megakadályozását segítené.
- A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) szerint a fiatalok foglalkoztatási problémáinak megoldatlansága generációk elvesztéséhez vezethet. Növeli a tartós munkanélkülivé válás esélyét, elvándorláshoz, a gyermekvállalás elhatalasításához, szociális feszültségekhez vezet.

A [T/12616.](#) számú törvényjavaslat az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról öt törvényt érint. A javaslat többek között bevezeti a foglalkoztatási mutatószámot, új adatbázist állít fel az Európa Szociális Alap által finanszírozott programokhoz. A tervezet szerint módosításra kerül a *Bérgarancia Alapról* szóló törvény, valamint rendeletalkotási jogot kap a miniszter a munkaerő-piaci szolgáltatások részletes szabályozására. A kormány évente foglalkoztatási akcióttervet készít, amely az Európai Unió szakpolitikai stratégiájához igazodik.

A tervezet szerint a kormány új foglalkoztatási mutatószámot vezet be. Ennek célja, hogy a kitűzött foglalkoztatás-politikai célok megvalósulása és a munkaerő-piaci folyamatok nyomon követése **egy mutatószámon** keresztül történjen. Az indoklás szerint a hatósági adatnyilvántartásban szereplő *bejelentett foglalkoztatás* rendszeres megfigyelésével a munkaerőpiac kihéredése is nyomon követhető. A munkaerő-piaci folyamatok elemzésében jelenleg mind a hazai mind a nemzetközi gyakorlatban sokféle mutatót használnak, amelyek a **munkaerőpiac különböző jellemzőit** mérik, valamint lehetővé teszik a folyamatok időbeli és térbeli összehasonlítását.

FONTOSABB MUNKAERŐ-PIACI MÉRŐSZÁMOK

Foglalkoztatottság

A [KSH](#) által használt mutató az 1992-től készített munkaerő felmérés alapján áll elő. A felmérés során 40 ezer főt kérdeznek meg, s a kapott adatokat teljeskörűsítik a népszámlálási adatok alapján. E szerint **foglalkoztatottnak minősül az a személy**, aki az adott héten legalább egyórányi jövedelmet biztosító munkát végzett vagy rendelkezett olyan munkahellyel, ahonnan átmenetileg (pl. betegség, szabadság) távol volt. A **foglalkoztatási arány** a foglalkoztatottnak (15-74 évesek) a népességen belüli arányát jelenti.

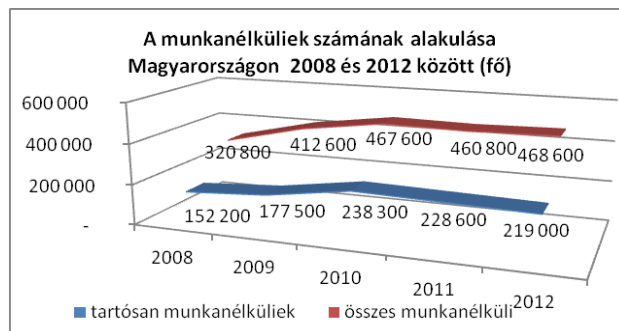
Ez alapján a foglalkoztatottak közé tartoznak a még magyarországi háztartással rendelkező, de **külföldön dolgozó** magyarok is, ami így a valós foglalkoztatottsági mutatót torzítja. A **Magyar Fejlesztési Bank** (MFB) által nemrégiben közzétett jelentés szerint ezen honfitársaink száma 2013. II. negyedévében jelentősen emelkedett (+ 20,7%). Mivel az EU-n belül szabad a munkaerő áramlás, a tényleges munkaerő-piaci migránsok számát nehéz megbecsülni. Becslések szerint a külföldön dolgozók száma 2013-ban 100 ezer fő körüli lesz (Köllő János). A foglalkoztatási arány 2013 júliusában mért rekordszintje (52 %) egyes elemzők szerint a **közfoglalkoztatás** tartósan magas szintjének, szezonális jellegének (nyári emelkedés) is köszönhető. Emellett a népességszám csökkenése is kedvezően hat a rátára.

A MFB jelentés szerint a közfoglalkoztatottak száma 2013 második negyedében az előző év hasonló időszakához képest 42 100 fővel volt magasabb. A közmunkaprogramokkal kapcsolatban felhozott egyik kritikai észrevétel, hogy a [Nemzeti Reform Program](#)ban megfogalmazott **kormányzati célkitűzés ellenére sem jelentenek átmenetet a munkaerőpiacra**. A közmunkában résztvevők mintegy 10 százaléka tud csak később a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni. Emellett a közmunka-programok meglehetősen költségesek. A **Policy Agenda** számításai szerint egy közmunkás álláshely összes költsége (személyi és dologi költségek, szervezési és adminisztratív kiadások, az önkormányzatoknál, és állami munkáltatóknál jelentkező egyéb költségek) mintegy 145 ezer Ft, míg az átlagos havi közmunkáért járó bér 75 500 Ft.

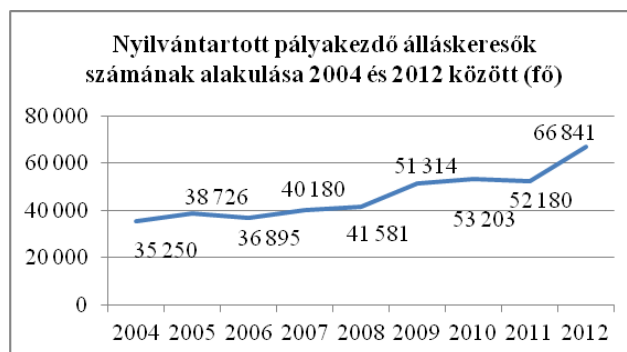
Munkanélküliség

A KSH a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) által meghatározott módszertant használja a munkanélküliség mérésére. A KSH 1992-től alkalmazott munkaerő felmérése alapján **munkanélkülinek** számít az, aki az adott héten nem dolgozott, és nincs is olyan munkája, amelyből átmenetileg hiányzott, a megkérdezést megelőző négy hét folyamán aktívan keresett munkát; két héten belül munkába tudott volna állni, illetve már talált munkát, ahol 90 napon belül dolgozni kezd.

Jellemző munkaerő-piaci mutatók Magyarországon (2013. május-július) /ksh.hu/ /*2013.jún. **2012/	
gazdaságilag aktívak száma	4 409 300 fő
gazdaságilag aktívak aránya	57,8 %
foglalkoztatottak száma	3 963 500 fő
foglalkoztatási ráta	51,90%
munkanélküliek száma	445 800 fő
munkanélküliségi ráta	10,10%
nyilvántartott álláskeresők száma*	497 000 fő
nyilvántartott álláskeresők aránya*	11,30%
tartós munkanélküliek**	219 000 fő
fiatal (15-24) munkanélküliek aránya**	28,10%

Nyilvántartott álláskereső az, aki a [Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat](#)nál (NFSZ) regisztrált és elhelyezkedése érdekében együttműködik a munkaügyi szervezettel. Rendelkezik a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, öregségi nyugdíjra nem jogosult és rehabilitációs járadékban sem részesül, valamint az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat.

A **nyilvántartott álláskereső nem azonos a munkanélküli**vel, mert nem biztos, hogy előbbi aktívan állást keres, illetve nem minden munkanélküli regisztráltatja magát a munkaügyi központban. A szám jellemzően magasabb, mint a KSH által megadott munkanélküliek száma. A csoporton belül külön mérik a **pályakezdő nyilvántartott álláskeresők** számát, mely Magyarországon is emelkedő tendenciát mutat.

Inaktívak és munkanélküliek

Az **inaktív**ak közé tartoznak mindazok, akik nyugdíjban vagy egyéb ellátásban, járadékban részesülnek, nappali tagozatos tanulók, gyermek-gondozási ellátást kapnak stb.

Számuk **2012-ben 2,4 millió fő** volt. A KSH szerint azon inaktívák száma, akik szeretnének dolgozni 387 ezer főre tehető, ebből a **passzív munkanélküliek száma mintegy 130 ezer fő** (2013. II. negyedév) Az Eurostat 2011-ben számolta először az inaktív, de dolgozni akaró munkaerő számát.

Száz nyilvántartott álláskeresőből 12 fő pályakezdő, ami 20 százalékkal magasabb az előző év azonos időszakához képest. (2013. I. félév)

Magyarországon e munkaerő-tartalék beszámításával jelenleg **14 százalék körül** lenne a munkanélküliségi ráta. Kérdés, hogy e csoport mennyire mobilizálható. Foglalkoztathatóságukat munkaképességi vagy munka-keresleti korlátok is befolyásolják. Az inaktívák számának alakulásában jelentős szerepet játszik a rugalmas foglalkoztatási formák Magyarországon még mindig alacsony elfogadottsága és elterjedtsége.

AZ EU FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIÁJA ÉS MAGYARORSZÁG

Az EU 2020-ig szóló növekedési programja, az [Európa 2020 stratégia](#) öt fő területen fogalmaz meg konkrét célokat. E területek egyike a foglalkoztatás, ahol az unió és Magyarország nemzeti célja a 20-64 évesek **75 százalékos foglalkoztatottságának** elérése 2020-ra. (A stratégia további négy területen, innováció, oktatás, társadalmi befogadás és éghajlat/energiapolitika fogalmaz meg konkrét célkitűzéseket.) Az EU folyamatosan vizsgálja, hogy tagállamai hol tartanak az egyes területek céljai elérésében. A Tanácsnak Magyarországra és a 2012-13-as időszakra vonatkozó munkaerő-piaci és foglalkoztatási ajánlásai a következők:

- bővíteni szükséges a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat kapacitását, növelni kell működésének hatékonyságát;
- meg kell erősíteni a közmunkarendszer aktíváló szerepét, elsősorban a hatékony kép-

zéseken és a munka-kereséshez nyújtott segítségnyújtás révén;

- végre kell hajtani a nemzeti roma integrációs stratégiát, s azt meg kell jeleníteni más politikákban is.

Nemzeti Reform Program

A kormány által 2013 áprilisában elfogadott [Nemzeti Reform Program foglalkoztatással kapcsolatos elemei](#) megerősítik az Európa 2020 program célkitűzéseit és intézkedéseket tartalmaznak az uniós ajánlásokra. A program néhány fő eleme:

- munkahelyvédelmi akcióterv;
- fiatalok munkanélküliségét csökkentő intézkedések;
- női foglalkoztatás ösztönzése;
- aktív munkaerő-piaci eszközök megerősítése;
- közfoglalkoztatás aktiváló elemeinek erősítése;
- szociális gazdaság fejlesztése a szociális szövetkezetek bővítése révén stb.

IFJÚSÁGI MUNKANÉLKÜLISÉG

Az Európai Bizottság (EB) kiemelt figyelmet fordít az ifjúsági munkanélküliségre. Az **ifjúsági garancia program** célja, hogy négy hónapban maximalizálja azt az időszakot, ameddig egy fiatal munkanélküli lehet. A tagállam foglalkoztatási hivatalának valamilyen állást, képzést, gyakornoki állást vagy tovább tanulási lehetőséget kell kínálnia a fiatalnak. Több országban (Ausztria, Finnország, Svédország) már működik a modell.

Az **Ifjúsági Foglalkoztatási Kezdeményezés** forrásai hat milliárd euró összegben állnak majd azon országok rendelkezésére, ahol e korosztály munkanélküliségi rátája eléri a 25 százalékot. **Hazánkban négy régió érintett.** Az egyes tagállamoknak októberig kell benyújtaniuk konkrét programjukat. Magyarország első körben egyelőre 15 milliárd forintos uniós keretre számíthat, ami várhatóan tovább bővül.

Az EB egy új, öt elemből álló **foglalkoztatás-politikai és szociális mutatótábla** bevezetésére tett javaslatot. A mutatók alkalmazásának célja, hogy időben kiszűrjék a foglalkoztatási és szociális problémákat a tagállamokban. Az öt mutató, melyek az európai szemeszter részét képezik majd:

- a foglalkoztatás általános szintje;
- az állással nem rendelkező, az oktatási/képzési rendszerből kiszoruló fiatalok (15-24 évesek) száma;
- a szegénység által fenyegetett munkaképes korú lakosság százalékos aránya;
- társadalmi egyenlőtlenségek a lakosság legtehetősebb 20 százaléka és legszegényebb 20 százaléka közti jövedelemkülönbség tükrében;
- a háztartások rendelkezésre álló bruttó jövedelme.

A hosszú távú fenntarthatóság érdekében az Unió a gazdasági és monetáris unió mellett nagyobb hangsúlyt kíván helyezni a szociális problémák kezelésére.

MUNKAERŐ-PIACI SZOLGÁLTATÁSOK

A jelenleg a járási hivatalok szakigazgatási szerveiként működő **munkaügyi központok** munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtásával (is) elősegítik a munkahely keresését, a munkához illetve a megfelelő munkaerőhöz való jutást, a munkahely megtartását. A szolgáltatások mind a munkát keresők, mind a munkaadók számára elérhetők, az igénybevétel ingyenes. Formái:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása (üres álláshelyek, kereslet-kínálat helyi jellemzői, támogatások, ellátások, képzések);
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi foglalkoztatási tanácsadás nyújtása, az elhelyezkedést akadályozó tényezők feltárása, pályaterv, álláskeresési ismeretek, technikák átadása stb.
- munkaközvetítés az állást keresők és a munkaadók között, amely lehet egyéni vagy csoportos is.

Források:

- Munkaerő-piaci folyamatok 2013. I. félév, (KSH, [Statisztikai Tükör, 2013/64.](#))
- [Periszkóp](#), a Magyar Fejlesztési Bank havi gazdasági jelentése, 2013. szeptember
- Mit csinál 200 ezer rejtőzködő munkanélküli? [Origo, 2013. szeptember 16.](#)
- <http://www.policyagenda.hu/hu/nyitolap/kampany-a-kozfoglalkoztatásban>
- <http://www.policyagenda.hu/hu/nyitolap/kozmunka-dragabb-mint-a-munkahelyteremtés>
- Köllő János: Munka hadának a lépése, Magyar Narancs, 2013. szeptember 26
- Fókuszban a közfoglalkoztatás, Munkaügyi Szemle, 2013/1.
- Lőrincz Leó: A magyarországi közfoglalkoztatás múltja és jelene, Új Magyar Közigazgatás, 2013/6.
- Dr. Zemplényi Adrienne: Alapjogok és közfoglalkoztatás – a közfoglalkoztatás rendszere az ombudsmani vizsgálatok tükrében, Új Magyar Közigazgatás, 2013/6.
- A [Tanács ajánlása](#) Magyarország 2012. évi nemzeti reformprogramjáról
- [Youth Employment](#)
- [2012. évi I. törvény](#) a munka törvénykönyvéről
- [1991. évi IV. törvény](#) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
- [1994. évi LXVI. törvény](#) a Bérgarancia Alapról
- Szociális lázmérőt vetne be a Bizottság, [Bruxinfo, 2013. október 2.](#)

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.